

Морфологічна мінливість сперматеки у *Mocyta fungi* (Insecta: Coleoptera: Staphylinidae)

Сергій В. Глотов

Державний природознавчий музей НАН України (Львів)
e-mail: sergijglotov@gmail.com

ГЛОТОВ, S. V. Morphological variation of the spermatheca of *Mocyta fungi* (Insecta: Coleoptera: Staphylinidae). — The variation of spermatheca of *Mocyta fungi* (Gravenhorst, 1806) has been studied. *Mocyta fungi* is a widespread Holarctic species, which by a combination of morphological and biological features belongs nowadays to the genus *Mocyta* (Mulsant & Rey, 1874), tribe Athetini (Casey, 1910), subfamily Aleocharinae (Fleming, 1821), family Staphylinidae (Latreille, 1802). Based on a survey of museum collections, the author's own gatherings, and collections of Ukrainian entomologists, a total of 349 specimens from Ukraine, Austria, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Germany, Poland, and Russia have been studied. Additionally, based on the analysis of all known literature data, a wide range of variation of the spermatheca of *Mocyta fungi* has been compiled. The wide morphological variability of the form of the spermatheca in *Mocyta fungi* in different parts of the species range indicates the need for careful use of the form of the spermatheca taxonomic works, especially when describing new species based on the study of one or a few specimens. In addition, the most effective group of diagnostic features has been compiled for *Mocyta fungi*, which can be used to identify species quickly and reliably both in the field and during camera-identification. The information on the species' distribution in the territory of Ukraine has been clarified and significantly supplemented by new findings. The results can be used to address a number of theoretical issues of faunistics, zoogeography, and ecology, as well as in compiling the inventory of the fauna of the Ukrainian Carpathians, for comparative faunal research, in the analysis of species distribution, in biogeographic constructions, studies of faunogenesis, ecological monitoring and prediction of consequences of the influence of human activities on natural ecosystems of the region.

Вступ

Mocyta fungi (Gravenhorst, 1806) — широко розповсюджений голарктичний вид, який за сукупністю морфологічних та біологічних ознак належить до роду *Mocyta* Mulsant & Rey, 1874 триби Athetini Casey, 1910 підродина Aleocharinae Fleming, 1821 родини Staphylinidae Latreille, 1802.

Мета роботи — оцінити мінливість системи діагностичних ознак високо поліморфного виду, поліморфізм якого суттєво перекриває варіативні ряди у значній кількості інших близьких видів цього роду.

Таксономічна історія

Донедавна існувала плутанина стосовно таксономічного статусу як *M. fungi*, так і роду *Mocyta* в цілому. Види, котрі зараз включені до роду *Mocyta*

раніше відносили до різних родів. Наприклад Ч. Сіверс (Seevers 1978), в огляді триб підродина Aleocharinae Північної Америки, всі відомі на той момент види роду *Mocyta* (включно з *M. fungi*), відніс до роду *Acrotona*. Зрештою, види роду *Mocyta* різні дослідники відносили до родів: *Atheta* Thomson, 1858, *Acrotona* Thomson, 1859, *Colpodota* Mulsant & Rey, 1873, *Dolosota* Casey, 1910, *Eurypronota* Casey, 1894 та *Homalota* Mannerheim, 1830 (Brundin 1952; Casey 1894, 1910; Cameron 1939; Pace, 2004 та ін.). Г. Лозе та А. Сметана, вивчаючи типовий матеріал видів з Європи та Північної Америки, відновили *Mocyta* в статусі підроду у складі роду *Atheta* (Lohse 1974; Lohse & Smetana 1985). Пізніше Г. Лозе (Lohse *et al.* 1990) визнав самостійність роду *Mocyta* (включно з *M. fungi*) у складі триби Athetini, що було прийнято в таксономічних ревізіях алеохарин Північної Америки, які проводили В. Гусаров (Gusarov 2003) та Я. Клімашевський (Klimaszewski *et al.* 2005, 2007, 2011, 2013). Незважаючи на це, в каталозі Палеарктики (Smetana 2004) види роду *Mocyta* (включно з *M. fungi*) були включені до роду *Acrotona*, і тільки пізніше (Schülke & Smetana 2015) включені до роду *Mocyta* (включно з *M. fungi*), як підрід у складі роду *Atheta*.

Спираючись на результати молекулярно-філогенетичних досліджень (Elsen *et al.* 2010, 2012), Я. Клімашевський (Klimaszewski *et al.* 2015, 2018), показав необхідність розглядати *Mocyta* як самостійний рід триби Athetini.

Складнощі діагностики *M. fungi*, як і більшості інших представників роду *Mocyta* та інших родів триби Athetini, призвели до того, що дані про поширення видів цього роду нечасто потрапляють у фауністичні зведення. Зокрема відомості про знахідки *M. fungi* в Україні представлені лише в небагатьох фауністичних зведеннях із Криму (Плигинский 1928), Донецької (Глотов 2021), Івано-Франківської (Łomnicki 1875), Київської (Черкунов 1889; Якобсон 1910), Луганської (Глотов 2010, 2012; 2019; 2021), Львівської (Łomnicki 1884) та Полтавської областей (Кашеев 1984; Петренко 1974).

Ця праця є продовженням започаткованої серії оглядів родів та видів триби Athetini фауни України (Глотов 2020). Враховуючи широке географічне поширення та значну індивідуальну мінливість розмірів, забарвлення та форми сперматеки у *M. fungi*, визначення останнього становить значні труднощі. З метою полегшення ідентифікації *M. fungi*, на основі аналізу літературних даних і колекційного матеріалу з різних регіонів України, а також Австрії, Азербайджану, Грузії, Данії, Німеччини, Польщі та Росії, проілюстровано широку мінливість форми сперматеки у даного виду.

Діагностичні ознаки *M. fungi*, а також таблиці для визначення видів роду *Mocyta*, і відомості про поширення *M. fungi*, представлені в ревізіях та оглядах фауни Центральної Європи (Ganglbauer 1895; Scheerpeltz 1931; Lohse *et al.* 1974), а також у визначниках фаун Великої Британії (Thomson 1861; Kevan 1965), Данії (Johansen 1914), Німеччини (Kraatz 1856; Reitter 1909); Норвегії (Münster 1925; Strand & Vick 1964), Швеції (Brundin 1954 *a–d*; Palm, 1970) та Канади (Klimaszewski *et al.* 2015, 2018). Питання особливостей біології, екології та фенології виду висвітлені в нечисленних публікаціях (Ganglbauer

1895; Korge 1975; Торп 1975a; Никитский *et al.* 1996; Глотов 2021). Особливості морфології личинок *M. fungi* розглядається у В. Топа (Торп 1975b).

Сперматека — структура статевої системи самки, яка виконує функцію зберігання і, можливо, добору сперми (Peschke 1978; Dybas & Dybas 1981). Форма та особливості будови сперматеки вважаються важливою діагностичною таксономічною ознакою не тільки для стафілінід, а й для твердокрилих комах у цілому.

Для більшості представників родини Staphylinidae добре розвинена склеротизована сперматека – нехарактерна, що унеможлиблює використання саме цієї ознаки в діагностиці таксонів. Проте у більшості видів підродини Aleocharinae сперматека добре розвинена, складається з цибулинної капсули, яка з'єднана з трубчастим стеблом та тонким і перетинчастим, слабко склеротизованим насінневим каналом, що з'єднує сперматеку з вульвою і служить для транспортування сперми. Насінневий канал не вважається частиною сперматеки (Klimaszewski *et al.* 2018). Цибулинна капсула зазвичай має сферичну або трубчасту форму та може бути прямою або зігнутою і несе верхівкові інвагінації різної форми та розмірів. Стебло сперматеки може бути представлене простою вузькою трубочкою або має складнішу та розгалужену форму. В підродині Aleocharinae форма та особливості будови сперматеки широко використовують для діагностики видів.

Одним із перших, хто звернув увагу на важливість використання ознак унікальності форми та особливості будови сперматеки у різних представників триби *Athetini*, був шведський науковець Л. Брундін (Brundin 1940, 1943, 1945, 1948, 1952). Він дослідив ці особливості у представників родів *Acrotona*, *Amischa*, *Atheta*, *Mocyta* та інших, а його послідовники — норвезькі науковці А. Штранд і А. Вік (Strand & Vik 1964) — у роду *Atheta*, а Т. Пальм (Palm 1970) — у видів підродини Aleocharinae.

Відмінності або особливості будови та форма генітальних структур дали чіткіше розуміння міжвидових відмінностей у підродині Aleocharinae. Це лягло в основу першого визначника, укладеного Г. Лозе (Lohse 1974), який охопив більшу частину території Європи. У сучасних таксономічних ревізіях при описанні нових видів та укладанні визначників регіональних фаун, особливості будови та форми сперматек, поряд з іншими генітальними ознаками активно використовують як надійні ознаки в діагностиці видових та надвидових таксонів. У представників родів *Acrotona*, *Amischa*, *Atheta*, *Gnypeta*, *Liogluta* та *Mocyta* форма сперматеки самок часто є надійнішою діагностичною ознакою, ніж медіальна форма едеагусу самців (Klimaszewski *et al.* 2018).

Матеріал та методи

В основу роботи покладено багаторічні збори автора, що станом на тепер депоновані у Державному природознавчому музеї НАН України (далі КГЛ), а також усі матеріали, що зберігаються у фондівних колекціях: Державного природознавчого музею НАН України, м. Львів (далі ДПМ); Зоологічного музею Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, м. Київ

(далі ЗМУТШК); Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, м. Київ (далі ІЗШК); Кафедри зоології Донецького національного університету, м. Донецьк (далі ДОННУ); Музею природи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, м. Харків (далі МПХНУ); Національного науково-природознавчого музею НАН України, м. Київ (далі ННПМ). Крім того, опрацьовано матеріали з особистих колекцій колег-ентомологів: З. Л. Берест (депонована в ІЗШК); С. В. Білякової (депонована в ДПМ); П. Л. Войтко (сmt Турійськ, далі КВТ); О. М. Дрогваленка (депонована в МПХНУ); В. М. Єрмоленка (депонована в ІЗШК); Н. П. Коваль (Ужанський НПП, сmt Великий Березний, далі ККОВ); [С. В. Коновалова] (депонована в ДПМ; далі ККОН); В. О. Чумака (м. Ужгород; далі КЧМ); Л. І. Фали (м. Дніпро, далі КФЛ); В. П. Форощука (м. Луганськ, далі КФР); П. М. Шешурака (м. Ніжин, далі КШР).

Збір та камеральне опрацювання матеріалу здійснювали за стандартними методиками ентомологічних досліджень (Крыжановский, Емец 1972). У сукупності було опрацьовано 349 екз. *Mocyta fungi* з 21 адміністративних областей України і АР Крим, а також з Австрії, Азербайджану, Білорусії, Грузії, Німеччини, Польщі та Росії (див. додаток).

Типові біотопи *Mocyta fungi* показано на рис. 1 та 2.

Результати та обговорення

Під Mocyta Mulsant & Rey, 1874

Типовий вид: *Aleochara fungi* Gravenhorst, 1806 (= *Mocyta fungi*).

Mocyta — великий рід підродини Aleocharinae, нараховує у світовій фауні більше 50 видів. У фауні Палеарктики відомі 26 видів, з яких 5 — представлені у фауні України.

Діагноз. Розмір тіла представників роду — 1,8–3,5 мм. Забарвлення тіла та окремих частин у різних видів сильно варіює від темно-бурого або червоно-коричневого до світло-коричневого; вусики, щелепні щупики та ноги коричневі або світло-коричневі. Усе тіло рівномірно густо пунктировано і по всій поверхні вкрито короткими щетинками; сітчаста мікроскульптура чітко виражена та добре помітна. Тіло струнке або трохи розширене з боків та видовжене. Голова помірно крупна, поперечно-розширена, іноді округла; очі дрібні та слабо опуклі; вусики тонкі та помірно видовжені. Передньоспинка опукла та поперечно-розширена; густина та характер розташування щетинок на поверхні диску може суттєво варіювати у різних видів. Надкрила короткі та опуклі, трохи коротші та довші за передньоспинку. Черевце струнке або трохи розширене посередині; по всій поверхні помірно густо дрібно пунктироване, до вершини поступово звужується; задній край VIII тергиту рівний або має трикутний виріз різного розміру, помітно звужується у напрямку заднього краю.

Личинки та імаго населяють підстилку, рослинні та тваринні рештки, екскременти тварин, гриби, а також можуть успішно співіснувати з іншими тва-

ринами, мешкаючи у норах ссавців, гніздах птахів та гуртосімейних комах, де є неспеціалізованими хижаками, що живляться різноманітними безхребетними, виступаючи в ролі природних регуляторів їхньої чисельності.

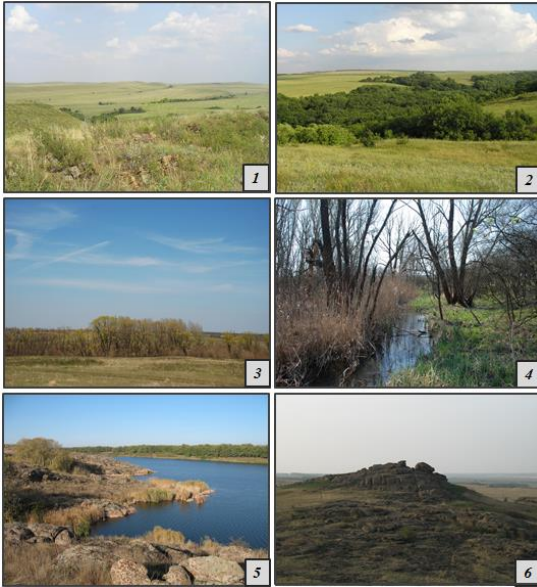

Рис. 1. Оселища *Mocyta fungi* в Україні (1–6): 1–2 — Луганська обл., відділення «Провальський Степ» Луганського ПЗ: 1 — Грушівська ділянка, петрофітний степ, 2 — Калинівська ділянка, байрачний ліс; 3–4 — Луганська обл., відділення «Стрільцівський Степ» Луганського ПЗ, заплава р. Черепаха; 5–6 — Донецька обл., ПЗ «Кам'яні Могили»: 5 — берег р. Каратиш, 6 — петрофітний степ.

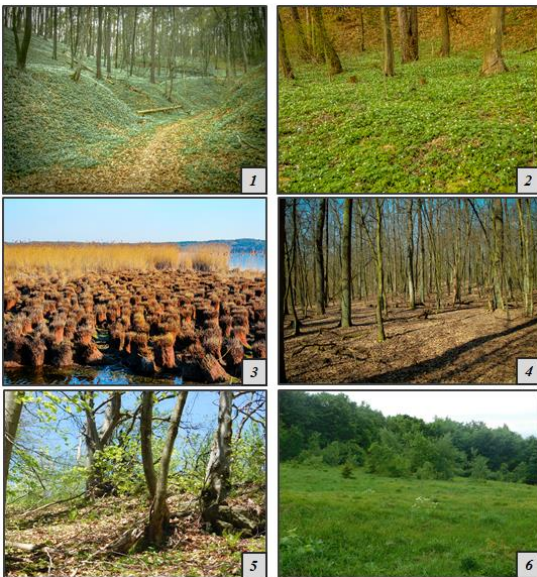

Рис. 2. Оселища *Mocyta fungi* в Україні (1–6): 1–2 — Львівська обл.: м. Львів, листяний ліс; 3–4 — Львівська обл., Яворівський р-н, ПЗ Розточчя: 3 — берег озера, 4 — листяний ліс; 5 — Закарпатська обл., Великоберезнянський р-н, с. Княгиня, хребет Стінка, гірський буковий ліс; 6 — Закарпатська обл., Великоберезнянський р-н, с. Мочар, хребет Явірник, полонина.

Mocyta fungi (Gravenhorst, 1806)

Матеріал. 349 екземплярів з України та інших країн (див. додаток).

Діагноз. Довжина тіла — 2,4–3,0 мм. Забарвлення тіла і окремих частин варіює від чорного або темно-бурого до світло-коричневого, черевце біля вершини світло-коричневе, ноги, вусики та щелепні шупики світло-коричневі. Усе тіло в дрібному та розрідженому пунктируванні; по всій поверхні тіло досить густо вкрито короткими темними щетинками; сітчаста мікроскульптура чітко виражена та добре помітна (рис. 3, 1–2).

Голова помірно крупна та поперечно-розширена, суттєво вужча та коротша за передньоспинку; за очами помітно звужується; її задні кути заокруглені. Очі крупні та не опуклі; скроні трохи довші очей (рис. 3, 2). Вусики тонкі та видовжені, їхні I–III членики видовжені, але кожен наступний трохи менший за попередній; IV членик — слабо видовжений, значно коротший за наступні; V–X членики квадратні або слабо поперечно-розширені, але кожен наступний трохи ширший і довший за попередній; XI членик подовжений, біля вершини загострений (рис. 3, 3).

Передньоспинка слабо поперечно-розширена, її ширина у 1,3–1,4 рази більша довжини, передні та задні кути диску заокруглені, найбільша ширина — в центрі диску, задній край диску трохи випуклий та скошений; щетинки — помірно густі, розташовані діагонально від центру до заднього краю диску. Надкрила короткі, майже паралельно бічні, трохи ширші або такої ж ширини, як і передньоспинка (рис. 4, 1–2).

Черевце струнке та подовжене, до вершини поступово звужується. Задній край VIII тергіта та стерніта черевця рівний, помітно звужується в напрямку заднього краю (рис. 4, 1–2). Едеагус — показано на рисунку (рис. 4, 3–4). Сперматека S-подібна, її форма сильно варіює, тому для покращення ідентифікації виду ми наводимо усі відомі оригінальні та літературні відомості про її мінливість у *M. fungi* (рис. 5, 1–72).

Рис. 3. *Mocyta fungi* (1–3): 1– загальний вигляд тіла; 2 — передня частина тіла: голова, передньоспинка та надкрила; 3– вусики.

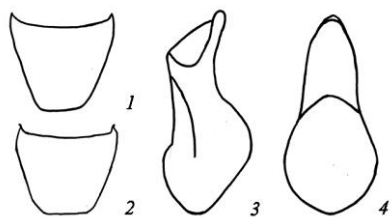

Рис. 4. *Mocyta fungi* (1–5): 1 — 8-й тергіт самки; 2 — 8-й стерніт самки; 3— едеагус, вигляд збоку; 4 — едеагус, вигляд спереду.

За зовнішніми ознаками вид дуже схожий на інші широко розповсюджені в Європі види: *M. clientula* (Erichson, 1839), *M. orbata* (Erichson, 1837) та *M. orphana* (Erichson, 1837), від яких відрізняється характерною формою сперматеки (Strand & Vik 1964; Lohse *et al.* 1974).

Аналіз усього наявного в Україні матеріалу, а також чисельні літературні відомості показують широку морфологічну мінливість сперматеки у *M. fungi*, на відміну від усіх інших видів роду, для яких характерна відносна стабільність форми сперматеки. Для переважної більшості досліджених екземплярів із України характерні сперматеки з закрученою цибулинною капсулою (рис. 5, 47, 5, 62–72), інші варіації зустрічаються не часто. Однак, під час вивчення колекційного матеріалу ми спостерігали, що різні колеги помилково відносять до *M. fungi* саме екземпляри, які мають сперматеки зі слабо закрученою цибулинною капсулою (рис. 5, 1–61). У зв'язку з цим, на основі літературних та оригінальних відомостей, ми зібрали всі відомі форми мінливості сперматек у *M. fungi*, що в подальшому має суттєво спростити ідентифікацію цього виду (рис. 5, 1–72).

Біотомія. *M. fungi* трапляється у різноманітних лісових і екотонних біотопах, у тому числі в байрачних і заплавних лісах та штучних лісонасадженнях степової зони. У Карпатах – підіймається високо в гори. Мешкає у лісовій підстилці, по берегах водойм, під вологим листям та у рештках рослинного походження, у мохах, гнилих грибах тощо (рис. 1, 1–6, рис. 2, 1–6). Імаго в сутінках активно приваблюються до штучних джерел світла.

Поширення. Голарктичний ареал виду охоплює Євразію, Північну Африку та Північну Америку (Schülke & Smetana 2015; Klimaszewski *et al.* 2015, 2018).

Морфологічна диференціація близьких видів

Для всіх видів роду *Mocyta* характерна S-подібна сперматека з характерною формою цибулинної капсули та закрученості трубчастого стебла. Для низки видів роду *Mocyta*, як і деяких інших родів триби Athetini, характерна дуже специфічна форма сперматеки. Наприклад, у *M. clientula* (Erichson, 1839), *M. orbata* (Erichson, 1837) та *M. orphana* (Erichson, 1837). Враховуючи широку варіативну мінливість у різних представників роду *Mocyta*, надійною діагностичною ознакою є форма та характер закрученості сперматеки.

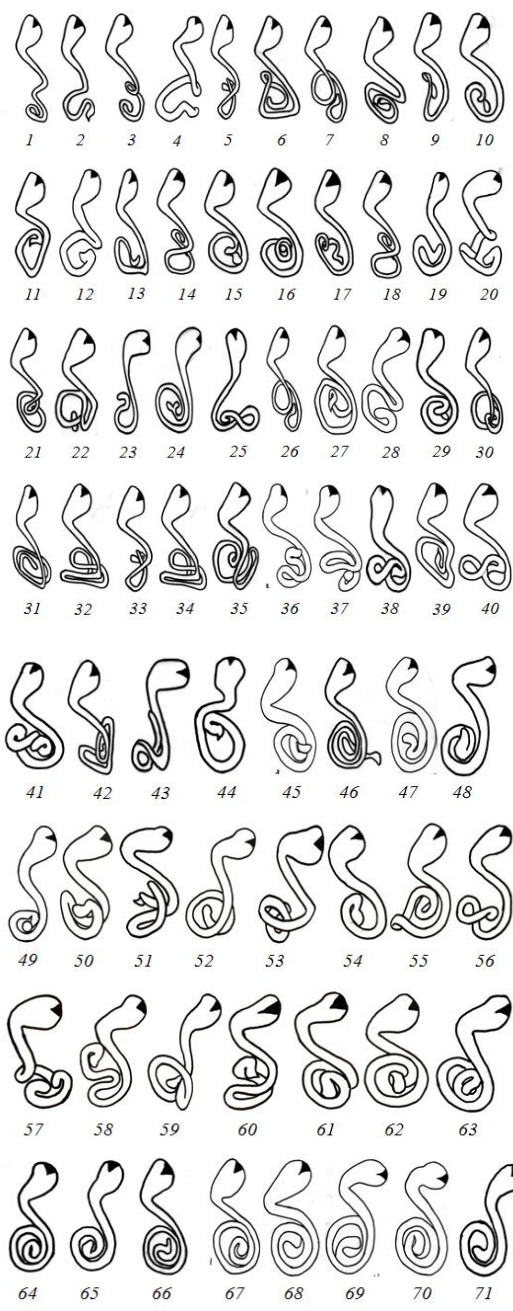

Рис. 5 (початок). Мінливість сперматеки у *Mocyta fungi*, вигляд збоку: (1–40): 1–11, 13–18, 21–27, 30–35, 39–40 — за: Korge, 1975; 12, 19–20 — за: Pašnik, 1999; 28, 36–37 — за: Klimaszewski et al. 2015; 29, 38 — за: Strand & Vick, 1964.

Рис. 5 (продовження). Мінливість сперматеки у *Mocyta fungi*, вигляд збоку: (41–71): 50–63 — за: Topp 1975a; 64 — за: Strand & Vick, 1964; 65, 71 — за: Pašnik, 1999; 66–67 — за: Korge, 1975; 68–70 — оригінал.

Для більшості представників роду *Mocyta* не характерна широка варіативність сперматеки, яка у різних видів є стабільною діагностичною ознакою. Незважаючи на використання ознак будови та форми сперматеки в діагностиці різних видів роду *Mocyta*, для окремих видів, наприклад *M. fungi*, характерна дуже широка варіативність форми сперматеки (рис. 5, 1–71).

Широка варіативність форми сперматеки *M. fungi* спричинила не тільки помилковість при ідентифікації виду в колекціях, але й багаторазове повторне описання "нових" таксонів.

Наявність великого колекційного матеріалу по *M. fungi*, а також узагальнення всіх відомих літературних відомостей з різних частин ареалу, дозволяють оцінити мінливість форми сперматеки у цього виду, що і стало приводом для детального її вивчення.

В якості загальної характерної ознаки для *M. fungi* характерна крупна, розширена біля основи цибулинна капсула, та широка варіативність трубчастого стебла сперматеки. За характером закрученості трубчастого стебла, сперматеки можна розділити на три типи:

1-й тип — не закручений або слабо закручений (рис. 5, 1–4, 9, 11–13, 19, 20, 23, 28, 54, 57, 58). Трубочасте стебло сперматеки може бути різної довжини, у тому числі: середньої або видовженим та вигнутим в різних напрямках але не закручене петлеподібним чином (зустрічається рідко).

2-й тип — петлеподібно закручений (рис. 5, 5–8, 10, 14–18, 21, 22, 24–27, 29–53, 55, 56, 59–63). Трубочасте стебло сперматеки видовжене та сильно вигнуте в різних напрямках просто або складно закручено петлеподібним чином (зустрічається часто).

3-й тип — равликоподібно закручений (рис. 5, 64–71). Трубочасте стебло сперматеки видовжене та равликоподібно закручене (найбільш характерна форма для більшості досліджених нами взірців).

Висновки

На основі опрацювання колекційних матеріалів, а також аналізу всіх відомих літературних відомостей, встановлено широкий варіативний ряд морфологічної мінливості форми сперматеки в особин *Mocyta fungi* з різних частин ареалу.

Результати проведених досліджень вказують на необхідність більш обережного використання форми сперматеки, як діагностичної ознаки *Mocyta* spp., у таксономічних роботах, особливо при описанні нових видів, на основі вивчення одного або декількох екземплярів, а також критичного перегляду описаних за цією ознакою видів.

Для виду *Mocyta fungi* скомпільовано найбільш ефективну групу діагностичних ознак, за якими його можна відносно швидко та з великою долею достовірності ідентифікувати — як в польових умовах, так і під час камеральної ідентифікації.

Водночас, уточнено і суттєво доповнено відомості про поширення *Mosyna fungi* на території України.

Подяки

Автор висловлює щирю подяку за надання матеріалу та цінні поради з питань систематики й фауністики, а також допомогу в пошуку літературних джерел та надання можливості роботи з колекційними фондовими матеріалами: З. Л. Берест, С. В. Біляковій, М. М. Біляшівському, В. Ю. Бондареву, А. Г. Бондаренко, П. Л. Войтко, Ю. М. Геряку, Г. В. Гузь, Г. Г. Гуштану, К. В. Гуштан, В. І. Дедусь, О. М. Дрогваленку, В. М. Єрмоленку, Ю. В. Канарському, Н. П. Коваль, С. В. Коновалову, В. О. Корнєєву, А. Г. Котенку, В. В. Ландику, В. В. Мартинову, О. В. Мартинову, А. А. Петренку, Н. Ю. Полчаніновій, В. Б. Різуну, К. Ю. Савченко, Т. В. Сові, О. Ю. Солодовникову, В. В. Тереховій, Т. А. Трихліб, В. О. Чумаку, Л. І. Фали, С. В. Фоміну, В. П. Форощу, П. М. Шешураку та Т. П. Яницькому.

Роботу виконано в рамках наукової теми Державного природознавчого музею НАН України № 0120U101162: «Оцінка біотичного різноманіття модельних груп членистоногих Українських Карпат з використанням сучасних інформаційних технологій».

Додаток. Перелік місць збору матеріалу

Україна

АР Крим: Радянський р-н, с. Завітне, 45.133977 N, 36.423837 E, 10.08.2003, на світло, 4 екз., С. Глотов; там само, берег озера, в гнилих рослинних рештках, 12.08.2003, на світло, 1 екз., С. Глотов (всі — КГЛ); гора Чатирдаг, 44.734179 N, 34.281192 E, 26.08.1978, 1 екз., А. Петренко (ІЗШК).

Волинська обл.: «Волинь» [Vol.], 50.438449 N, 30.534035 E, без дати, 1 екз., J. Hochhuth (ННПМ); Ковельський р-н, с. Зелена, 51.172405 N, 24.687869 E, 12.08.1988, 1 екз., А. Петренко (ІЗШК); Турійський р-н, смт Турійськ, 51.088980 N, 24.518209 E, на світло, 13.07.2010, 1 екз., П. Войтко (всі — КВТ).

Дніпропетровська обл.: Новомосковський р-н, с. Андріївка, 47.900262 N, 36.196158 E, 10.06.2009, 1 екз., Л. Фали (КФЛ).

Донецька обл.: Володарський р-н, «Кам'яні Могили», 47.303517 N, 37.078031 E, лов на світло, 25-27.06.2010, 2 екз. (КГЛ); м. Дебальцево, 48.315566 N, 38.418985 E, байрачний ліс, в підстилці, 1.05.2012, 2 екз., С. Глотов (КГЛ); м. Донецьк, 48.008245 N, 37.870352 E, 27.08.1999, 1 екз., Т. Трихліб (ІЗШК); Парк Ленінського Комсомолу, 48.020778 N, 37.812720 E, лісова підстилка, 26.05.2001, 1 екз., В. Мартинов; там само, 28.07.–4.08.2001, 4 екз., В. Мартинов; там само, 3.10.2004, 3 екз., В. Мартинов; там само, 4.10.2003, 7 екз., В. Мартинов; там само, Парк «Путиловский», 48.0678 N, 37.7827 E, лісова підстилка, 26.05.2000, 1 екз., В. Мартинов; там само, 27.05.2000, 7 екз., В. Мартинов; там само, 26.07.–2.08.2003, 2 екз., В. Мартинов; там само, 19-26.07.2004, 1 екз., В. Мартинов; там само, 29.09.2001, 1 екз., В. Мартинов; там само, 2.10.1999, 2 екз., В. Мартинов; там само, 4.10.2003, 1 екз., В. Мартинов; Парк «Щербакова», 47.995334 N, 37.789991 E, лісова підстилка, 19–26.07.2004, 1 екз., В. Мартинов; там само, 19–26.08.2004, 5 екз., В. Мартинов; там само, балка Раковка, 47.9387 N, 37.6896 E, лісова підстилка, 05.1999, 1 екз., В. Мартинов; там само, 28.05.1999, 1 екз., В. Мартинов; там само, 27.07.–03.08.2003, 3 екз., В. Мартинов; там само, 5.10.2003, 4 екз., В. Мартинов (всі — КДОННУ); Костянтинівський р-н, РЛП «Клебан-Бик», 48.430430 N, 37.672796 E, 1-2.07.2010, 30 екз., С. Глотов; Слов'янський р-н, м. Слов'янськ,

48.853864 N, 37.625427 E, 4.07.2010, 1 екз., С. Глотов (всі — КГЛ); Ясинуватський р-н, м. Ясинувата, 48.113153 N, 37.865096 E, 25.07.1999, 11 екз., В. Мартинов (всі — КДОННУ).

Житомирська обл.: Житомир, 50.256578 N, 28.658954 E, без дати, 1 екз., (ІЗШК).

Закарпатська обл.: Великоберезнянський р-н, с. Княгиня, хребет Стінка, 961 м н.р.м., 48.999267 N, 22.506984 E, 21.06.2018, ліс, екотон, 18.05.2019, екотон, 1 екз., Н. Коваль; с. Мочар, хребет Явірник, 1010 м н.р.м., 48.911741 N, 22.556342 E, 05.06.2018, ліс, 2 екз., Н. Коваль; (всі — ККОВ); Тячівський р-н, с. Мала Уголька, 48.193230 N, 23.629006 E, 05.05.2017, 8 екз., В. Чумак; там само, 02.06.2017, 25 екз., В. Чумак; там само, 20.06.2017, 4 екз., В. Чумак (всі — КЧМ).

Запорізька обл.: Васильєвський р-н, с. Скельки, НПП «Великі Луки», 47.430388 N, 35.070558 E, 5.06.2011, 4 екз., Л. Фали (КФЛ).

Івано-Франківська обл.: Івано-Франківськ, с. Угорники [U], 48.919879 N, 24.762125 E, 11.7.[рік не вказаний], 1 екз.; Яремчанський р-н, смт Ворохта [Worochta], 48.284073 N, 24.559030 E, 0.5.[1]925, 14 екз.; там само, без дати, 2 екз., (всі — ДПМ).

Київська обл.: Київ [K.], 50.438449 N, 30.534035 E, без дати, 3 екз., J. Hochhuth (ННПМ); Гідропарк, 4 екз., 14.06.2006 А. Петренко; Голосіївський р-н, 09.09.2008, 5 екз.; Святошинський р-н, Новобіличі, 9 екз., 12.08.1984 А. Петренко; Миронівський р-н, с. Луковице, 04.06.1999, 1 екз., А. Котенко (всі — ІЗШК).

Кіровоградська обл.: Світловодський р-н, с. Білецьківка, 12.08.1982, 8 екз., А. Петренко (ІЗШК).

Луганська обл.: Антрацитівський р-н, с. Іванівка, 48.231811 N, 38.970087 E, 17.04.–05.05.2011, 1 екз., В. Ландик; м. Ровеньки, Дубова Балка, 48.065493 N, 39.381823 E, байрачний ліс, у підстилці, 15.06.2010, 1 екз., С. Глотов (КГЛ); 29–30.04.2012, 1 екз., С. Глотов; Біловодський р-н, с. Городище, ботанічний заказник імені К. Юницького, 49.049823 N, 39.650706 E, 10–11.06.2009, 1 екз.; Кременський р-н, с. Кудряшівка, 49.031578 N, 38.445590 E, 30.06.2009, 4 екз., С. Глотов; Лутугинський р-н, окр. с. П'ятигорівка, 48.351032, N, 39.375127 E, 17.06.2009, 4 екз., С. Глотов; Міловський р-н, заповідник «Стрільцівський степ», 49.299734 N, 40.083419 E, 17–25.05.2002, 1 екз., В. Форощук; там само, 24.07.1999, 1 екз., В. Форощук; там само, 24–28.07.1999, 4 екз., В. Форощук; там само, 26.07.1999, 2 екз., В. Форощук; там само, 27.07.1999, 1 екз., В. Форощук; там само, 29.07.1999, 3 екз., В. Форощук; там само, 18.05.2000, 2 екз., В. Форощук; там само, 21.05.2000, 1 екз., В. Форощук; там само, 23.05.2000, 1 екз., В. Форощук; там само, 24.05.2000, 1 екз., В. Форощук; там само, 25–28.05.2000, 3 екз., В. Форощук (всі — КФР); там само, 26.07.2010, 3 екз., С. Глотов (КГЛ); там само, 7–30.05.2009, 3 екз., Н. Полчанінова (КГЛ); Попаснянський р-н, с. Шипиловка, 48.964121 N, 38.285153 E, 7.07.2010, 3 екз., С. Глотов; Свердловський р-н, заповідник «Провальський степ», 48.155359 N, 39.865589 E, 26.05.2010, 4 екз., С. Глотов; 27.05.2010, 1 екз., С. Глотов; 31.05.2010, там само, 2 екз., С. Глотов; там само, 4.06.2010, 2 екз., С. Глотов; там само, 10.06.2010, 8 екз.; там само, 21.07.2009, 1 екз., С. Глотов; там само, 22.07.2009, 14 екз., С. Глотов (всі — КГЛ); Слов'яносербський р-н, с. Трьохізбенка, 48.746367 N, 38.979854 E, 29.05.2010, 1 екз.; там само, 9.06.2010, 4 екз.; там само, 22–25.08.2010, 3 екз.; там само, 28.08.–1.09.2010, 4 екз., С. Коновалов; там само, 16–20.09.2010, 3 екз., С. Коновалов (всі — КГЛ, ККОН).

Львівська обл.: Городоцький р-н, с. Бартагів [Bar], 49.798905 N, 23.820259 E, 3.8.[рік не вказаний], 1 екз., м. Львів 49.839337 N, 24.030204 E, [«Lwów», «L[wów]», «Okolica Lwowa», «H[olosko]», «K[zywczysce]», «Pasieki»], 22.3.[рік не вказаний], 3 екз.; там само, 1.5.[рік не вказаний], 1 екз.; там само, Богданівка [Bg], 49.851623 N, 24.436497 E, 26.10.[рік не вказаний], 1 екз., там само, 19.10.[рік не вказаний], 1 екз., там само, там само, Пасіки Зубрицькі [Pasieki], 6.05.[1]917, 5 екз., смт Брюховичі [Bzuchowice], 49.901268 N, 23.967150 E, 6.4.[1]926, 2 екз., там само, 30.09.[рік не вказаний], 1 екз., там само, 11.1.[рік не вказаний], 1 екз., там само, 14.07.[рік не вказаний], 1 екз.; там само, с. Зубра [Zubra], 49.764882 N,

24.053371 E, без дати, 2 екз. (всі — ДПМ); Яворівський р-н, заповідник Розточчя, 49.947253 N, 23.655512 E, 24.08.1988, 2 екз., А. Петренко (ІЗШК).

Миколаївська обл.: Березанський р-н, с. Ташино, 46.906371 N, 31.120910 E, 18.09.2011, 1 екз., Л. Фали (КФЛ).

Одеська обл.: Одеський р-н, с. Дачне [радгосп «Дачний»], 46.563684 N, 30.550458 E, 25.06.1977, 1 екз., З. Берест (ІЗШК).

Полтавська обл.: м. Кременчук, 49.084123 N, 33.409319 E, 22.06.1984, 1 екз., А. Петренко (ІЗШК).

Сумська обл.: Середино-Будський р-н, Деснянсько-Старогутський НПП, Старогутська ділянка, 52.333800 N, 33.696230 E, 21.06.2006, 4 екз., А. Петренко (ІЗШК).

Тернопільська обл.: Чортківський р-н, с. Буцики [В], 49.319994 N, 26.025245 E, 6.8.[рік не вказаний], 1 екз., там само, 4.8.[рік не вказаний], 2 екз.; там само, 9.08.[рік не вказаний], 1 екз.; там само, 10.08.[рік не вказаний], 1 екз.; там само, 6.08.[рік не вказаний], 1 екз. (всі — ДПМ).

Харківська обл.: Зміївський р-н, с. Гайдари, 49.628933 N, 36.315894 E, листяний ліс, волога яруга, на повалених деревах, в копрофорах *Ganoderma lipsiense*, 11.06.1992, 1 екз., А. Дрогваленко; там само, нагірна діброва, в копрофорах *Xerocomus badius*, 16.07.1992, 1 екз., А. Дрогваленко; там само, лов на світло, 30.07.2009, 5 екз., В. Терехова (всі — МПХНУ).

Херсонська обл.: Чаплинський р-н, заповідник Асканія Нова, 46.469618 N, 33.982326 E, цілинний степ, 28.05.1974, 1 екз., В. Єрмоленко (ІЗШК).

Черкаська обл.: Канівський р-н, Канівський ПЗ, 49.722612 N, 31.534495 E, 20.07.2008, 1 екз., С. Белякова (КГЛ).

Чернівецька обл.: м. Чернівці [«Bukowina, Cernowitz»], 48.295066 N, 25.933917 E, без дати, 4 екз., (ЗМ УТШК).

Чернігівська обл.: м. Ніжин, 51.039696 N, 31.877454 E, 11.05.1996, 4 екз., П. Шешурак (КШР).

По за межами України

Австрія: Грац, 47.061408 N, 15.445908 E, 2 екз., без дати, Dr. Peneke (ЗМ УТШК).

Азербайджан: Нахичеванская АР: г. Билав 39.0442 N 45.9431 E, в наносах, 16.05.1976, 1 екз., А. Петренко (ІЗШК). Білорусь: Гомельська обл., Рогачовський р-н, берег р. Березіна, в берегових наносах, 8.08.1974, 3 екз., В. Надворний (ІЗШК). Грузія: 129 км від м. Батумі, поляна, під каменями та в підстилі, 9.06.1977, 1 екз., А. Петренко (ІЗШК).

Німеччина: Тюрінгія [Thüringen], 1 екз., (ІЗШК). Польща: м. Краків [Skaly Pan!], 50.063057 N, 19.993542 E, 8.4. [рік не вказаний], 1 екз.; там само, Парк Болонія [Kг. Włonia], 15.4. [рік не вказаний], 5 екз.; там само, Borek Faletskiy [Borek Fal], 21.4. [рік не вказаний], 5 екз.; Wadowice [Wd], 5.8. [рік не вказаний], 1 екз.; (всі — ДПМ).

Російська Федерація: м. Москва [Mokwa], 1 екз., (ІЗШК); Краснодарський край, м. Краснодар, берег р. Кубань, 15–19.09.2007, в наносах, 4 екз., С. Глотов (КГЛ).

Локалітет не встановлений або етикетка відсутня: [етикетка відсутня], 7 екз.; [bo], 26.3.[рік не вказаний], 2 екз., там само, 25.3.[рік не вказаний], 1 екз.; [Td], 11.9. [рік не вказаний], 2 екз.; 22.6.[рік не вказаний], 2 екз.; (всі — ДПМ).

Література

- Богданов, Ю. А. 1985. *Фауна и экология стафилинид Закарпатья*. Автореф. дис. ... канд. биол. наук, Киев, 1–23.
- Глотов, С. В. 2010. Материалы к фауне стафилинид подсемейства Aleocharinae (Coleoptera, Staphylinidae) Луганской области. Сообщение 1 (Триба Athetini). *Природничий альманах*, **14**: 98–106.
- Глотов, С. В. 2012. К изучению фауны жуков-стафилинид (Coleoptera, Staphylinidae) заповедника Провальская степь. *Биология: від молекули до біосфери. Матеріали VII Міжнародної конференції молодих учених*. ФОП Шаповалова Т. М., Харків, 249–351.
- Глотов, С. В. 2019. Попередній огляд жуків стафілінід підродини Aleocharinae (Coleoptera, Staphylinidae, Aleocharinae) південного сходу України. *Ужгородські ентомологічні читання-2019: Тези доповідей Міжнародної наукової конференції*. Ужгород, Говерла, 35.
- Глотов, С. В. 2020. Огляд роду *Plataraea* Thomson, 1858 (Coleoptera, Staphylinidae: Aleocharinae) України. *Український ентомологічний журнал*, **18** (1–2): 36–40.
- Глотов, С. В. 2021. Жуки-стафілініди підродини Aleocharinae (Coleoptera, Staphylinidae) південного сходу України. Автореф. дис. ... канд. биол. наук, Київ, 1–20.
- Коваль, Н. П., С. В. Глотов. 2020. Аналіз різноманіття угруповань жуків-стафілінід (Coleoptera, Staphylinidae) верхньої межі лісу Полонинського хребта Закарпатської області. *Українська ентомофауністика*, **11** (1): 36–37.
- Кашеев, В. А. 1984. *Стафилиниды (Coleoptera, Staphylinidae) из подстилки широколиственных лесов Полтавской области*. Издание ВИНТИ РАН, **770**: 1–14.
- Крыжановский, О. Л., В. М. Емец. 1972. К методике препаровки гениталий у жуков. *Энтомологическое обозрение*, **51** (1): 197–199.
- Никитский, Н. Б., И. Н. Осипов, М. В. Чемерис, В. Б. Семенов, А. А. Гусаков. 1996. Жесткокрылые — ксилобионты, мицетобионты и пластинчатогоусые Приокско-Террасного биосферного заповедника. *Сборник трудов Зоологического музея МГУ*, **36**: 35–37.
- Петренко, А. А. 1974. *Коротконадкрылые жуки, или стафилиниды (Coleoptera, Staphylinidae) Среднего Приднепровья*. Автореф. дис. ... канд. биол. наук, Киев, 1–25.
- Плигинский, В. Г. 1928. Жуки Крыма V. *Записки Крымского общества естествоиспытателей и любителей природы*, **10**: 40–100.
- Черкунов, Н. 1889. Список жуков, водящихся в Киеве и его окрестностях. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*, **10** (1): 147–204.
- Якобсон, Г. Г. 1909–1910. *Жуки России и Западной Европы*. СПб, Издание А. Ф. Девриена. **8–9**: 528–569.
- Brundin, L. 1940. Studien über die Atheta-Untergattung *Oreostiba* Ganglb. (Col. Staphylinidae). *Entomologisk Tidskrift*, **61**: 56–130.
- Brundin, L. 1943. Zur Kenntnis einiger in die Atheta-Untergattung *Metaxya* M. & R. gestellten Arten (Col. Staphylinidae). *Lunds Universitets Arsskrift. Kunglige Fysiografiska Sällskapets Handlingar*, **54**: 1–38.
- Brundin, L. 1945. Eine neue Aleocharinen-Gattung aus Nordeuropa. *Opuscula Entomologica*, **10**: 100–107.
- Brundin, L. 1948. Microdota-Studien (Col. Staphylinidae). *Entomologisk Tidskrift*, **69**: 8–66.
- Brundin, L. 1952. Acrotona-Studien (Gattung Atheta, Col., Staphylinidae.). *Entomologisk Tidskrift*, **73**: 93–128.
- Brundin, L. 1954a. Die paläarktischen Arten der Atheta-Untergattung *Dimetrota* Muls. et Rey (Col., Staphylinidae). Eine systematische Studie. *Arkiv for Zoologi*, **5** (2): 369–434.
- Brundin, L. 1954b. In: Hansen V.: *Biller XVII. Rovbiller 3. Del. Danmarks Fauna 59*. Kobenhavn, G. E. C., Gads Forlag, 1–499.
- Brundin, L. 1954c: Neue palaearktische Arten der Gattung Atheta C. G. Thoms. (Col., Staphylinidae). *Norsk Entomologisk Tidsskrift*, **9**: 1–17.
- Brundin, L. 1954d: Die paläarktischen Arten der Atheta-Untergattung *Dimetrota* Muls. et Rey (Col., Staphylinidae). Eine systematische Studie. *Arkiv for Zoologi*, **5** (2): 369–434.

- Cameron, M. 1939. *Fauna of British India including Ceylon and Burma. Coleoptera Staphylinidae, Volume 4 (1–2)*. Taylor and Francis, London, 1–691.
- Casey, T. L. 1894. Coleopterological notices. V. *Annals of the New York Acad. Sci.*, **7**: 281–606.
- Casey, T. L. 1910. *New species of the staphylinid tribe Myrmedoniini. Memoirs on the Coleoptera 1*. New Era Printing Co., Lancaster, Pennsylvania, 1–84.
- Elven, H., L. Bachmann, V. I. Gusarov. 2012. Molecular phylogeny of the Athetini-Lomechusini-Ecitocharini clade of aleocharine rove beetles (Insecta). *Zoologica Scripta*, **41**: 617–636.
- Elven, H., L. Bachmann, V. I. Gusarov. 2010. Phylogeny of the tribe Athetini (Coleoptera: Staphylinidae) inferred from mitochondrial and nuclear sequence data. *Molecular Phylogenetics and Evolution*, **57** (1): 84–100.
- Dybas, L. K., H. S. Dybas. 1981. Coadaptation and taxonomic differentiation of sperm and spermathecae in featherwings beetles. *Evolution*, **35** (1): 168–174.
- Ganglbauer, L. 1895. *Die Käfer von Mitteleuropa. 2. Familienreihe Staphyloidea. Theil I. Staphylinidae, Pselaphidae*. Wien, Carl Gerold's Sohn, 1–881.
- Gusarov, V. I. 2003. Revision of some types of North American aleocharines (Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharinae), with synonymic notes. *Zootaxa*, **353**: 1–134.
- Johansen, J. P. *Danmarks rovbiller eller Billefam. Staphylinidæ's danske Slaegter og Arter*. København, Bianco Lunos Bogtrykkeri, 1–660.
- Kevan, D. K. 1965. *Atheta* (Acrotona) amplicollis (Mulsant et Rey) (Col., Staphylinidae) new to the British list. *Entomologist's Monthly Magazine*, **101** (1211–1213): 122–124.
- Klimaszewski, J., J. Sweeney, J. Price, G. Pelletier. 2005. Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) in red spruce stands, eastern Canada: diversity, abundance, and descriptions of new species. *The Canadian Entomologist*, **137**: 1–48.
- Klimaszewski J., Assing V., Majka C. G., Pelletier G., Webster R. P., Langor D. 2007. Records of adventive aleocharine beetles (Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharinae) found in Canada. *The Canadian Entomologist*, **139**: 54–79.
- Klimaszewski, J., D. Langor, G. Pelletier, C. Bourdon, L. Perdereau. 2011. *Aleocharine Beetles (Coleoptera, Staphylinidae) of the Province of Newfoundland and Labrador, Canada*. Pensoft Publishers, Sofia, Moscow, 1–313.
- Klimaszewski, J., R. P. Webster, C. Bourdon, G. Pelletier, B. Godin, D. W. Langor, 2015. Review of Canadian species of the genus *Mocyta* Mulsant & Rey (Coleoptera, Staphylinidae, Aleocharinae), with the description of a new species and a new synonymy. *Zookeys*, **487**: 111–139.
- Klimaszewski, J. R. Webster, D. Langor, A. J. Brunke, A. Dawies, C. Bourdon, M. Labrecque, A. F. Newton, J. A. Dorval, J. H. Frank, 2018. Aleocharine rove beetles of Eastern Canada (Coleoptera, Staphylinidae, Aleocharinae): a glimpse of megadiversity. Springer, Cham, 1–902.
- Kraatz, G. 1856. *Naturgeschichte der Insecten Deutschlands. Erste Abtheilung Coleoptera*. Zweiter Band Lieferung 1 und 2. Nicolai, Berlin, 1–376.
- Korge, H. 1975. Untersuchungen einer parthenogenetischen Population von *Atheta fungi* (Gravenhorst, 1806). *Entomologische Blätter*, **71** (3): 165–172.
- Lohse, G. A. *Family Staphylinidae*. II. In: Freude, H., K. W. Harde, G. A. Lohse. 1974. *Die Käfer Mitteleuropas*. Bd. 5. Krefeld, Goecke et Evers Verlag, 1–381.
- Lohse, G. A., Smetana A. 1985. Revision of the types of species of Oxypodini and Athetini (*sensu* Seevers) described by Mannerheim and Mäklin from North America (Coleoptera: Staphylinidae). *The Coleopterists Bulletin*, **39**: 281–300.
- Lohse G. A., Klimaszewski J., Smetana A. 1990. Revision of arctic Aleocharinae of North America (Coleoptera: Staphylinidae). *The Coleopterists Bulletin*, **44**: 121–202.
- Łomnicki, M. A. 1875. Chrząszcze zebrane w okolicy Stanisławowa. *Sprawozdanie Komisji Fizyograficznej*, **9**: 154–182.
- Łomnicki, M. A. 1884. *Catalogus Coleopterorum Haliciae*. Sumptibus L. Zontaki, Custodis Musaci Dzieduszyckiani, Leopoli, 1–43.
- Münster, T. G. 1925. Bidrag til kjendskaben om slekten *Atheta* Thoms. (Col., Staph). *Norsk Entomologisk Tidsskrift*, **2**: 5–30.

- Newton, A. F., C. G. Chacon, D. S. Chandler. 2005. Checklist of the Staphylinidae (Coleoptera) of Colombia *Biota Colombiana*, **6** (1): 1–72.
- Pace, R. 2004a: Beschreibung von *Atheta* (*Acrotona*) *attaleensis* sp. n. aus der Süd-Türkei und Bemerkungen zur Verbreitung von *Alcochota cambrica* (Wollaston, 1855) (Coleoptera, Staphylinidae). *Veröffentlichungen Naturkundemuseum Erfurt*, **23**: 183–185.
- Pace, R. 2004b: Hygromini e Athetini della Cina con note sinonimiche (Coleoptera, Staphylinidae). *Revue Suisse de Zoologie*, **111** (3): 457–523.
- Palm, T. 1970. 9. Skalbaggar. Coleoptera. Kortvingar: Fam. Staphylinidae. Underfam. Aleocharinae (*Atheta*). *Svensk Insektfauna*, **6** (52): 117–296.
- Pašnik, G. 1999. *Atheta* (*Bessobia*) *bashkirica* sp.n. from South Ural (Coleoptera, Staphylinidae: Aleocharinae). *Acta Zoologica Cracoviensia*, **42**: 365–368.
- Peschke, K. 1978. Funktionsmorphologische Untersuchungen zur Kopulation von *Aleochara curtula* Goetze (Coleoptera, Staphylinidae). *Zoomorphologie*, **89** (2): 157–184.
- Reitter, E. 1909. *Fauna Germanica. Die Käfer des Deutschen Reichs. Nach der analytischen Methode bearbeitet*. Stuttgart, K. G. Lutz, **2**: 1–392.
- Schülke, M., A. Smetana. 2015. Staphylinidae Latreille, 1802. In: Löbl, I., D. Löbl. *Catalogue of Palaearctic Coleoptera vols. 1 & 2, Hydrophiloidea–Staphylinoidea*. Brill, Leiden & Boston, 304–1134.
- SeEVERS, C. H. 1978. A generic and tribal revision of the North American Aleocharinae (Coleoptera: Staphylinidae). *Fieldiana Zoology*, **71**: 1–289.
- Smetana, A. 2004. Family Staphylinidae (except subfamilies Pselaphinae and Scaphidiinae). In: Löbl, I., A. Smetana (eds). *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 2. Hydrophiloidea, Histeroidea, Staphylinoidea*. — Apollo Books, Stenstrup, 237–698.
- Strand, A., A. Vik. 1964. Die genitalorgane der nordischen Arten der Gattung *Atheta* Thoms. (Col., Staphylinidae). *Norsk Entomologisk Tidsskrift*, **12** (5-8): 327–335.
- Thomson, C. G. 1861. *Skandinavien Coleoptera, synoptiskt bearbetade. Tom. III*. Lund, Berlingska Boktryckeriet, 1–278.
- Topp, W. 1975a. Morphologische Variabilität, Diapause und Entwicklung von *Atheta fungi* (Grav.). *Zoologische Jahrbücher*, **102** (1): 101–127.
- Topp, W. 1975b. Zur Larvalmorphologie der *Athetae* (Col., Staph.). *Stuttgauer Beiträge zur Naturkunde*, **A** (268): 1–23.

Резюме

ГЛОТОВ, С. В. Морфологічна мінливість сперматеки у *Mocyta fungi* (Insecta: Coleoptera: Staphylinidae). — Вивчено мінливість сперматеки у *Mocyta fungi* (Gravenhorst, 1806) — широко поширеного голарктичного виду, який за сукупністю морфологічних та біологічних ознак на сьогоднішній день належить до роду *Mocyta* Mulsant & Rey, 1874, триби Athetini Casey, 1910, підродина Aleocharinae Fleming, 1821, родини Staphylinidae Latreille, 1802, ряду Coleoptera Linnaeus, 1758. На основі опрацювання колекційних матеріалів з музейних фондів колекцій, власних зборів і зборів українських ентомологів, було вивчено 349 екземплярів з України, Австрії, Азербайджану, Білорусії, Грузії, Німеччини, Польщі та Росії, а також аналізу всіх відомих літературних відомостей був складений широкий варіативний ряд значної морфологічної мінливості сперматеки *Mocyta fungi*. Широка морфологічна мінливість форми сперматеки у *Mocyta fungi* в різних частинах ареалу вказує на необхідність уважного використання цієї діагностичної ознаки в таксономічних роботах, особливо при описанні нових видів, на основі вивчення одного або декількох екземплярів. Крім того, для *Mocyta fungi* скомпільовано найбільш ефективну групу діагностичних ознак, за якими його можна швидко та з великою долею достовірності ідентифікувати — як у лабораторних, так і в польових умовах. Водночас уточнені та суттєво доповнені відомості про поширення виду на території України.